

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปผลในการศึกษาได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กับผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- 3) เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,154 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง R.V.Krejcie และ D.W.Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน และจัดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอแยกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 175 คน และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 265 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ มุ่งสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีข้อคำถาม 28 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีข้อคำถาม 20 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีข้อคำถาม 28 ข้อ และเป็นแบบปลายเปิดเพื่อหาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจฉัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 440 คน ได้ข้อมูลกลับคืน จำนวน 440 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้นำไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป spss/pc+ ดังนี้

- 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ นำมาแจกแจงความถี่ (f) และหาค่าร้อยละ (%)
- 2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การตัดสินใจวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตตามเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ของช่วงระดับคะแนน (class interval)
- 3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด นำมาสรุปประกอบความเรียง

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างทั้งบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 78.00 มีอายุระหว่าง 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีอายุราชการ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.46 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.60

5.3.2 สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ทุกด้าน

5.3.3 ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ในภาพรวมมีปัญหาในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้น การจัดองค์การและการวินิจัยสั่งการ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย"

5.3.4 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมและรายด้านเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในระดับ "ปานกลาง"

5.3.5 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนพบว่า โดยภาพรวมทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกรายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรกคือ การวางแผนสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2) ด้านการจัดองค์การ พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกรายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรกคือ มีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่แก่บุคลากรในสำนักงานชัดเจน

3) ด้านการวินิจัยสั่งการ พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกรายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรกคือ การวินิจัยสั่งการเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ส่วนรวม

4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกรายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรกคือ มีแผนนิเทศ ควบคุม กำกับ และติดตามอย่างชัดเจน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานทุกรายการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นรายการ การควบคุม กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง และการปรับปรุงการดำเนินงานตามแผน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ด้านการจัดองค์การ พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานทุกรายการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น มีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่แก่บุคลากรในสำนักงานชัดเจน และส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ด้านการวินิจัยสั่งการ พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานทุกรายการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นรายการ การวินิจัยสั่งการเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ส่วนรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานทุกรายการโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นรายการ มีการนิเทศ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจำแนกเป็นรายด้าน สรุปผลดังนี้

- 1) ด้านการวางแผน พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" อันดับแรก ได้แก่ การควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล
- 2) ด้านการจัดองค์การ พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" ทุกรายการ
- 3) ด้านการวินิจฉัยสั่งการ พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" ทุกรายการ
- 4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" อันดับแรก ได้แก่ งบประมาณ ในการนิเทศ ควบคุม กำกับ ไม่เพียงพอ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

- 1) ด้านการวางแผน พบว่า ปัญหาในการบริหารงานทุกรายการของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ด้านการจัดองค์การ พบว่า ปัญหาในการบริหารงานทุกรายการของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) ด้านการวินิจฉัยสั่งการ พบว่า ปัญหาในการบริหารงานทุกรายการของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า ปัญหาในการบริหารงานทุกรายการของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นรายการ ขาดการนิเทศ แนะนำช่วยเหลือบุคลากร และไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

- 1) ด้านการวางแผน พบว่า โดยภาพรวม เสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในระดับ "ปานกลาง" ทุกรายการ
- 2) ด้านการจัดองค์การ พบว่า โดยภาพรวมเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในระดับ "ปานกลาง" ทุกรายการ ยกเว้นรายการ มีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่แก่บุคลากรในสำนักงานชัดเจน ให้ปรับปรุงแก้ไขในระดับ "น้อย"
- 3) ด้านการวินิจัยสั่งการ พบว่า โดยภาพรวม เสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในระดับ "ปานกลาง" ทุกรายการ
- 4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในระดับ "ปานกลาง" ทุกรายการ

5.4 การอภิปรายผลการวิจัย

5.4.1 ผลจากการวิจัย การศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีประเด็นนำมาอภิปรายดังนี้

- 1) ด้านการวางแผน จากผลการวิจัย พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ ทำให้เกิดความร่วมมือและประสานงานประสานแผนและโครงการทั้งในหน่วยงานเอง และระหว่างกรม กอง ต่าง ๆ โดยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชูศรี อุดมกุศลศรี (2532) การวางแผนโดยให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวางแผนนั้น ทำให้รู้ถึงสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้อย่างละเอียด และครอบคลุม สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถระดมความคิดเห็นหลากหลายมาเลือกเองสิ่งที่ดีที่สุดสามารถตอบสนองความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและหน่วยเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมงานทุกคนเป็นบุคลากรที่สำคัญในกระบวนการบริหาร ทำให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีความรักสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อยากทำให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนา และผลสุดท้ายประโยชน์ก็จะตกอยู่กับนักเรียนอันเป็นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

ดังนั้น ในการดำเนินการวางแผนสิ่งสำคัญที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า ต้องให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมในการปฏิบัติงานตรงกับคำกล่าวที่ว่า "ร่วมกันคิดและร่วมกันทำ" จะทำให้เกิดผลดีกว่า "แยกกันคิดและแยกกันทำ"

2) ด้านการจัดองค์การ พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีการจัดทำคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่แก่บุคลากรในสำนักงานชัดเจน มีการมอบหมายหน้าที่การงานให้กับบุคลากรเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล จัดทำแผนภูมิการบริหารงานในองค์การไว้ชัดเจน มีการปกครอง บังคับบัญชาโดยยึดหลักประชาธิปไตย ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม พร้อมกับส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในปัจจุบัน ได้พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่อยู่เสมอ วิจิต ศรีสะอาด (2523) กล่าวว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดีเพียงใด ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ประการคือ 1) ทักษะเชิงเทคนิค 2) ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ และ 3) ทักษะเชิงความคิด ซึ่งผู้บริหารทุกคนจะต้องพัฒนาให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งเป็นผล ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สามารถปฏิบัติงานในด้านการจัดองค์การได้ผลดีมาก สอดคล้องกับการวิจัยของตระกูล สุวรรณเทพ (2537) การส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ถือเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เข้ามารับราชการในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งได้มาจากการสรรหาจากบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งด้านคุณวุฒิ ด้านประสบการณ์ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และสภาพการณ์ต่าง ๆ ล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพของงานทั้งสิ้น

3) ด้านการวินิจัยสั่งการ พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีการวินิจัยสั่งการโดยคำนึงประโยชน์ของส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ในปัจจุบันการสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการในระบบคุณธรรมคำนึงถึงความรู้ ความสามารถเป็นเกณฑ์โดยการสอบคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานทั่วไปและเฉพาะตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมีการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่งโดยการเข้ารับการอบรมที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา นอกจากคัดเลือกให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมมาดำรงตำแหน่งแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังพยายามพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น มีการจัดอบรมสัมมนาหัวหน้าการประถม

ศึกษาอำเภอวิญญ์สังการโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก สอดคล้องกับการวิจัยของ กิตติศักดิ์ ศิวินา (2539) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ข้อมูลและเหตุผลในการตัดสินใจตัดสินใจโดยอาศัยกลุ่มบุคคลหรือในรูปคณะกรรมการ และตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงาน ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2523) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า การให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้นย่อมทำให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากรดีขึ้น มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น มีการวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งยืนยันว่าครูซึ่งมีโอกาสร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากกว่าครูที่มีส่วนในการบริหารน้อย

4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้จัดทำแผนและมาตรการในการควบคุม กำกับ นิเทศ และติดตาม มีการนิเทศแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่บุคลากร ดำเนินการประเมินคุณภาพของงานโดยอิงเกณฑ์มาตรฐาน เก็บหลักฐานการปฏิบัติไว้อย่างเป็นระบบ สรุปผลงานรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายการนิเทศ 100% เป็นแนวทางในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายว่า โรงเรียนทุกโรงได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ครู และบุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน การประกันคุณภาพ จากกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบ ต่อเนื่อง ทัวถึง และมีคุณภาพ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ผลักดันให้การนิเทศ 100 % เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดโดยการกำหนดพื้นที่เขตปฏิบัติการนิเทศ และจัดบุคลากรทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งเป็นเหตุให้มีการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับมาก

ในการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานนั้น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สามารถเก็บรวบรวมผลงานที่ผ่านมาแล้วประกอบกับการตัดสินใจในการวางแผนในปีต่อไปได้ ควรมีการนิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระยะ ตั้งแต่ก่อนการปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงาน และเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงาน ควรนำผลงานรายงานต่อหน่วยเหนือเป็นระยะ ๆ

5.4.2 ผลการวิจัย การศึกษาปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีประเด็นนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาด

ข้อมูลและสารสนเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายการอื่น ๆ การที่ข้อมูล และสารสนเทศซึ่งนำมาใช้ประกอบการวางแผนยังไม่เพียงพอ นั้น อาจสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงงาน การเพิ่มงานหรือการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายการปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับสูง ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คนปัจจุบัน ได้ประกาศนโยบาย 3 ประการ คือ 1. การประกันโอกาส 2. การประกันคุณภาพ และ 3. การประกันประสิทธิภาพการบริหารจึงเป็นเหตุให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอขาดข้อมูลและสารสนเทศบางส่วนที่จำเป็นต่อการวางแผน ส่วนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติมีปัญหายุ่งยากในระดับ "น้อย" แสดงให้เห็นว่าการที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดให้ผู้รับผิดชอบงานโครงการต่าง ๆ แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ได้วางไว้ จึงถูกนำไปดำเนินการอย่างจริงจัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสังคม แก้วทาสี (2531) พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการวางแผน การวางแผนการ นำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผลแผนอยู่ในระดับ "มาก"

2) ด้านการจัดองค์การ พบว่าปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหายุ่งยากในระดับ "น้อย" ทุกรายการ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้ ได้ผลออกมาเป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณา แฉวโสภณ (2533) ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่มีปัญหาน้อยที่สุด

3) ด้านการวินิจฉัยสั่งการ พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหายุ่งยากในระดับ "น้อย" ทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีปัญหายุ่งยากในระดับน้อยอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติศักดิ์ สีวัน (2539) พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจ มีใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานประกอบการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญดี ภิมาคม (2532) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษา ตามภาระของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคใต้ ด้านงานนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับ "ปานกลาง" และมีปัญหาสูงสุดเมื่อเทียบกับงานด้านอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานติยู (2537) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับ "น้อย" ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า งานนิเทศการศึกษามีปัญหาการปฏิบัติมากกว่าทุกงาน

การที่บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอยู่ในระดับ "ปานกลาง" แต่เมื่อเปรียบเทียบกับงานด้านอื่น ๆ ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล มีปัญหามากกว่างานด้านอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยของประภาพรณ เสงี่ยมศรี (2530) พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด ถือการมีอัตรากำลังไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีอยู่ ทำให้บุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้านก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ คือ ไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการนิเทศโรงเรียนต่าง ๆ การขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำ การขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง สาเหตุอีกประการหนึ่งคือขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการนิเทศอย่างเพียงพอ

5.4.3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ช่วยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ดังนี้

1) ด้านการวางแผน จากผลการวิจัย พบว่า อันดับแรกที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลเป็นกลไกอันสำคัญที่หน่วยงานทุกระดับจะต้องวางไว้เพื่อช่วยในการตรวจสอบผลการ

ปฏิบัติงานของบุคลากร สว่าง โพธิ์วัง (2529) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลใดก็ตาม ถ้าปราศจากการควบคุม กำกับ ให้ทุกคนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอาจจะทำให้การทำงานของ กลุ่มคลาดเคลื่อนไปจากเป้าหมายที่วางไว้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์อันดับสุดท้าย คือ การวางแผน ต้องสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เนื่องจากว่า การดำเนินงานด้านการวางแผน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการวางแผน ได้ดำเนินการวางแผนโดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ หน่วยงาน ตลอดจนนโยบายของหน่วยเหนือ เพื่อให้เกิดความร้อยรัดกัน ปัญหาในด้านนี้ จึงอยู่ใน ระดับน้อย

2) ด้านการจัดองค์การ จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ควรปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับ "ปานกลาง" อันดับแรกที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคือ การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งจำเป็นในยุคโลกาภิวัตน์ สมาชิกทุกคนในองค์การจะต้องมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการดำเนินการร่วมกัน พลังของทีมงานจะช่วยให้องค์การดำเนิน ไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นคง อันดับสุดท้าย คือ การมีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่แก่บุคลากรใน สำนักงานชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ปฏิบัติงานเป็นไป ตามระเบียบ กฎหมาย และแบบแผนของทางราชการเป็นสำคัญ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม จึงมีความเห็นว่า มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย

3) ด้านการวินิจฉัยสั่งการ จากผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทุกรายการ อันดับแรกที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ การ เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานได้ตัดสินใจแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การได้ร่วมกันคิด ร่วมกัน ทำด้วยกันหลายฝ่าย จะช่วยให้การตัดสินใจผิดพลาดน้อยลง และสามารถมองปัญหาด้านต่าง ๆ ได้ อย่างลึกซึ้งมากกว่าการตัดสินใจของบุคคลเพียงผู้เดียว อันดับสุดท้ายที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ การ วินิจฉัยสั่งการเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ปราศจากอคติ ยึดหลักการและเหตุผลมากกว่ายึดตัวบุคคล จึง มองประโยชน์ของหน่วยงานเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัฒน์ ประเสริฐสังข์ (2538) ที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ ในภาพรวมและรายด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้ แสดงพฤติกรรมการบริหารงานอยู่ในระดับ "เหมาะสมดี" เรียงตามลำดับ คือ พฤติกรรมการ บริหารงานด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณภาพ และเจตคติ ด้านการประสานงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร

ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ และประเมินผลผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม จึงมีความเห็นว่า มีความสำคัญอยู่อันดับสุดท้าย

4) ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทุกรายการ อันดับแรกที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ ควบคุม กำกับ ไปใช้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานที่ผ่านมาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้นำผลการปฏิบัติงานในส่วนที่เป็นปัญหาอุปสรรค หรือผลสำเร็จมาใช้ในการพัฒนางานในปีต่อไป เป็นส่วนน้อยอันดับสุดท้ายที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือมีหลักฐานการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายให้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในสังกัดอย่างเปิดเผย โดยประเมินจากผลงานตามสภาพที่แท้จริง ข้าราชการทุกระดับจึงได้จัดทำแฟ้มสะสมงาน (porttolio) เก็บผลงานของตนเองไว้เพื่อรับการประเมินส่วนหนึ่ง จึงทำให้การปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในส่วนนี้ได้ผลดี

5.4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การวินิจฉัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวม "ไม่แตกต่างกัน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธน อ่อนชู (อ้างถึงใน วรเทพ วรพัฒนานนท์, 2535) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีภาระงานต้องพบาพการบริหารงาน ที่เป็นจริงของหัวหน้าการประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน 6 งาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน ได้รับการส่งเสริมและ พัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น การอบรมสัมมนาซึ่งเป็นการให้ความรู้ที่รวดเร็ว สะดวก และประหยัดอยู่หลายโครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพผู้บริหารและครูสอน โครงการชุดฝึกอบรมผู้บริหารทางไกล เป็นต้น ประกอบกับก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งยังได้กลั่นกรองตัวบุคคลหลายขั้นตอน และข้อสำคัญทั้งสองกลุ่มต่างปฏิบัติงานสอดคล้องกันภายใต้กรอบนโยบายเป้าหมาย

เดียวกัน คือผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้สนับสนุน เมื่อได้ปฏิบัติงานร่วมกันย่อมเกิดการแลกเปลี่ยนทรรศนะความคิดเห็นและความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความทักเฝ้ามความเข้าใจในการบริหารดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (อ้างถึงในจำนงค์ เสนาหาญ, 2538) กล่าวว่า การรับรู้โดยบุคคลที่ไม่แตกต่างกันย่อมไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเหตุให้บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ "ไม่แตกต่างกัน"

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การวินิจฉัยสั่งการ และ การควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมและรายด้าน "ไม่แตกต่างกัน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งใจแต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณา แฉวงสา (2533) ที่ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่มีปัญหาน้อยที่สุด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้ตระหนักในบทบาทการเป็นผู้นำของหน่วยงานจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นและผู้ใต้บังคับบัญชา หากผู้นำประพฤติ และปฏิบัติตัวดีมีคุณภาพ ก็จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ อยากจะร่วมปฏิบัติงานด้วย พร้อมทั้งให้ความร่วมมือ และมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ดังที่ บรรจง ชูสกุลชาติ, 2532 (อ้างถึงใน สุวัฒน์ ประเสริฐสังข์, 2538) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีภารกิจสำคัญ 3 ประการ คือ รู้จักคน รู้จักงาน รู้จักท้องที่ ประกอบกับปัจจุบัน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กับบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมกันวางแผนงานและโครงการในการทำงานร่วมกันในรูป ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และในรูปของ คณะทำงานชุดต่าง ๆ ซึ่งทำให้ปัญหาในการปฏิบัติงานลดน้อยลง อันเป็นผลให้ทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน

3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อเสนอแนะในการบริหารงาน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน ใน 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การวินิจฉัยสั่งการ และ

การควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมและรายด้าน "ไม่แตกต่างกัน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมีวิถีทางการศึกษา และได้รับการพัฒนาตนเองในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดวิสัยทัศน์มองภาพการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในทั้ง 4 ด้าน "ไม่แตกต่างกัน"

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจัยสั่งการ และด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จะเห็นได้ว่า แม้สภาพการปฏิบัติงานในทั้ง 4 ด้าน จะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ก็ตาม แต่ปัญหาในการบริหารงาน โดยเฉพาะปัญหา ด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ถึงแม้จะมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางก็จริง ถือได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจของกลุ่มตัวอย่าง และเสนอแนะให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานด้านการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลให้มากยิ่งขึ้นจนถึงขั้น "มากที่สุด" โดยกำหนดแผนงาน/โครงการ มาตรการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด เน้นกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ทุกฝ่ายรับทราบร่วมกันเพิ่มเวลาในการตรวจเยี่ยมโรงเรียนให้มากขึ้น นำเทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแนวทางนิเทศ 100 % โดยกำหนดเขตปฏิบัติการนิเทศชัดเจน ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างเบ็ดเสร็จ (One stop service) คุณภาพการศึกษาจึงจะเกิดขึ้นได้ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการ

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรดำเนินการแก้ไขกฎ ก.ค. ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2535) เพื่อปรับปรุงตำแหน่งของข้าราชการครูทุกตำแหน่ง ให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นใกล้เคียงกัน

2) ควรมีการจัดสรรอัตราค่าจ้างให้เพียงพอ โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

3) ควรมีการจัดสรรงบประมาณหมวดค่าตอบแทนใช้สอย และวัสดุให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

1) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดระบบข้อมูล สารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนให้เพียงพอ โดยจัดระบบเครือข่ายข้อมูลให้เชื่อมโยงต่อกัน สามารถใช้ร่วมกันได้

2) ควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง มีคุณภาพ

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

(2) ควรประเมินการบริหารงานด้านการเงินและพัสดุของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

(3) ควรศึกษาการบริหารงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทฤษฎีของครูวิชาการกลุ่มและครูวิชาการโรงเรียน